

Plorū in cons. 19. num. 18. & simile in his terminis scripsit Alciatus: in resp. 13. num. 18. versi. quarta ratio, &c. secundum impressionem antiquam lugdunensem ergo potuit Dom. dominicus relinquere hoc feudum Dom. Thomasina filie, & ab ea descendētibus. Hæc repugnat quod tradit Bossius in tractat. causarum criminalium in titul. de penit. numero 43. versicolo sed quid si non subditus, dum negat Forensem t̄ sic habilitatum posse sine noua dispensatione Principis in alium exterum & Forensem alienare. Nam respondetur, Bossium non disertire à Ripa & Plato, quando Forensis dispensatus alienat in alium forensem t̄ qui est ex suis descendantibus, sicuti colligit ex ipsius Bossii verbis, ibi, & pro confirmatione prædictorum, &c. et manifestè sic loquitur Alciatus in loco supra citato.

De bonis liberis, & allodialibus sitis in dicto Oppido Pozzoli & alibi huius Dominij Mediolani, acquisitis a dicto Dom. dominico vel à Dom. Francisco, eius filio, vel etiam a Dom. Thomasina dicti Dom. dominici nepte agendum est. Hac in re cūstituto tres conclusions.

Prima quarum est dictum D. dominicum & eius descendentes potuisse & posse acquirere immobilia in hac ciuitate et toto dominio Mediolanensi. Hæc conclusio redditur clara ex verbis priuilegij ciuitatis concessis a dicto D. duce Francisco quæ habent prædictum D. dominicum eiusque filios & descendantes ac descendantibus descendentes tam masculos (sic legitur in priuilegio ciuitatis ipsius dom. dominici) quam feminas in infinitum, creatos fuisse ciues Mediolani & potestatis sua, ita et taliter (ita subiicitur priuilegio) quod de cetero emere, acquirere, uendere, confequi, alienare, contrahere, dilrahere, & quæ si ac cetera omnia facere, operari, ac gerere, tam in iudicio quam extra, sicut & quemadmodum alii ciues, incolæ & originarij dictæ ciuitatis & locorum ditionis nostra possunt &c. His verbis constat dicto Dom. dominico & eius descendantibus, tam feminis quam masculis datam fuisse facultatem acquirendi immobilia, in hac ciuitate eiusque territorio, immo etiam in toto dominio Mediolanensi sicuti significant illa verba, & locorum ditionis nostra &c. que aliqui essent superuacaneæ nisi intelligeretur, quod possint Dom. dominicus & eius descendants acquirere immobilia in quois loco huius dominij. Et manifestus idem ostendunt alia verba infra positæ, quæ sic leguntur, Deccernentes etiam ac uolentes ipsum Dom. dominicum ac eius filios, & descendantes ut supra in eadem vrbe eiusque iurisdictione, ac ubique ditionis nostræ fungi & gaudere, &c. Hæc sane verba, ac ubique ditionis nostra, significare toto in hoc dominio posse acquirere, certum est, cum ditionis 34. nomen ostendat, dominium & imperium ipsius D. Duci, le. 2. S. capta deinde sardinia ff. de orig. iuris, & ibi Ioannes Coraclus numer. 26. autoritate Ciceronis & Plinij probat. Et accedit quod dictus Dom. dominicus & eius descendants creati sunt ciues Mediolanenses ita ut possint gaudere omnibus prærogatiis, commodis quibus fruuntur ciues ipsi originarij Mediolanenses. At qui certum & manifestum est, & ex 35. perientia quotidiana docer ciues t̄ Mediolanenses, posse in toto h̄c dominio Mediolanensi acquirere & possidere immobilia, sicuti per multi possident in territorio Papiensi, Cremonensi, Laudensi, Derthonensi & alibi. Et demum omnem dubitationem tollit constitutio noua huius dominij in titulo de emptione & venditione, in principio quæ ita scripta est. Quilibet dominio Mediolani subditus acquirere potest in quibusunque locis huius dominij, & ipsorum locorum territorijs etiam quod non sit suppositus iu-

risdictioni eorum locorum in quibus bona acquiruntur. Non obstantibus dispositionibus iurium municipium earum ciuitatum & locorum, &c.

Non obstant, nunc aliqua, quæ aduersus hanc conclusionem obiecti posse videntur.

Primo quod cum in casu nostro agatur de descendantibus ex filia D. dominici hoc est ex do. Thomasina, uidetur quod stante noua constitutione huius dominij in titulo de feudis. §. ne beneficiorum memoria, 36 quod istud priuilegium t̄ ciuitatis non transcat ad feminas, dum continet facultatem emendi bona in hoc dominio absque habitatione, quod præclaras in se immunitates continent, ut respondit Riminaldus iunior in cons. 353. num. 151. lib. 4. ac immunitatem a vñigibus ripa & similibus, cum non sit derogatum decreto, Meminimus, & decreto, solebat. Cum 37 etiam de iure communii priuilegium t̄ immunitatis non transcat ad descendentes ex femina. leg. 1. ff. de re iure immunita, & tradunt Decius in cons. 223. col. 2. Ripa in libr. 2. responforum cap. 14. numero 19. & Riminaldus iunior in consilio. 25. numero 40. libro primo.

Respondetur primo ex claris verbis priuilegij ipsius ciuitatis, quibus creati sunt ciues etiam filii & descendentes, ac descendantum descendentes tam feminæ quam masculi dicti dom. dominici. Quæ quidem verba comprehendunt primum dictam D. Thomasinam descendere a dicto domino dominico patre, & deinceps continent ipsius do. Thomasinam filios qui ab ea pariter dicuntur descendere. Ita supra in tertia dubitatione proposita super feudi Pozzoli declarauit hæc verba descendentes, & descendantum descendentes, comprehendere filios & descendantes dictæ dom. Thomasinæ. Non repeto iam dicta.

Respondetur secundum, in prædicto ciuitatis priuilegio adiectam fuisse clausulam derogatoriæ bis conceptam uerbis. Ac etiam ordinibus, statutis, prouisionibus, legibus, decretis iuribus, & alijs quibusunque in contrarium disponentibus: & maxime illis, de quibus supra fit mentio, non attentis, etiam si talia forint, ac si in ipsis essent illa verba derogativa, de quibus oportet formalem & speciale mentionem facere. Quibus omnibus & singulis in hac duxitat part, ex certa scientia, & nostræ potestatis plenitudine, etiam absolutè derogamus, & derogatum esse uolumus, & iubemus &c. His sane verbis censetur sublatum in pedimentum cuiuscunq; legis constitutionis, & decreti, quousci ciuitatis priuilegium transcat ad descendantes ex feminis descendantibus a dicto dom. dominico, sicuti de clausula derogatoria similis in casu respondit Alciatus in resp. 13. numero 18. versicolo tertia ratio, secundum impressionem antiquam Lugdunensem, quem & supra retuli in ultimo argumento secundæ dubitationis, super feudo Pozzoli.

Secundum urgere videtur, quod ciuis creatus ita de 39 mun frui potest ipsius ciuitatis t̄ priuilegio & commodis, quando ipsam ciuitatem acceptauit sicuti scribunt Baldus & castren. in l. 1. C. patrib. qui filios distinx. ille numer. . . . iste numer. . . . Romam. in l. qui absenti numer. 2. ff. de acquirent. hered. Anchranus in consil. 169. nu. 3. Decius in consil. 661. nu. 4. Bossius in tract. causarum criminalium in titulo de foro compet. num. 34. & in tit. de Principe, & priuilegijs eius num. 366. & Alciatus in resp. 34. num. 24. lib. 2. secundum nouam impressionem Venetam, quod secundum antiquam lugdunensem est resp. 200. At qui do. Thomasina nunquam acceptauit hoc priuilegium ciuitatis ergo frui & gaudere non potest ipso priuilegio, & eius commodis.

Respondetur primo q̄ immo dicta do. Thomasina accep-

acceptauit & approbabuit dictum priuilegium; ex quo in loco Pozzoli, in quo emit aliqua immobilia, sustinuit etiam onera, vt dicemus infra.

Respondetur secundum, quod etiam si Do. Thomasina non acceptasset dictum priuilegium & Ciuitatē, attamen eius filii, & descendētes acceptare possunt. Cū:

40 Ciuitatē t̄ concessa dictis descendantibus, & descendētum descendantibus D. dominici, intelligatur concessa distincti personis vt tot sint Ciuitates, sunt & erunt descendantum persona, sicuti dicimus de feudo cōcesso pro se filiis & descendantibus, quod tot dicuntur concessionis, quot sunt personæ ipsorum descendantium quorum singuli succedunt ex propria persona, nec factum vnius alteri non nocet. Ita sane tradunt: quamplurimi quos longa serie concessi in consil. 202. num. 53. 54. & 55. lib. 3.

Tertio obstat videtur quod prædicta do. Thomasina dicitur renuntiæ dicto Ciuitatis priuilegium, si 41 quidem priuilegiatus t̄ suo priuilegio tunc renuntiare dicitur quando facit actum priuilegio contrarium, vt scribunt Felinus & Decius in cap. cum accessissent de constit. Ille num. 28. iste num. 17. & alios, ego ipse cōmemorauit in commentariis de præsumptionibus li. 6. præsumpt. 41. numer. 3. Atqui dom. Thomasina fecisse dicitur actum contrarium priuilegio ciuitatis, ex quo contra dispositionem statuti Mediolani capit. 310. quod incipit. Nulla mulier, nupst extero, & Foresi. Ergo dom. Thomasina dicitur renuntiæ dicto priuilegio.

Respondetur primo ex dictis supra quod cum priuilegium ciuitatis fuerit distincte & separatum concessum singulis descendantibus, etiam si admittimus (quod negamus, vt statim dicemus) D. Thomasinam renuntiæ dicto priuilegio; attamen illa renuntiatio nocere non potest dictis descendantibus, sicuti de renuntiatione feudi ex pacto & prouidentia concessi pro se filiis & descendantibus diximus supra. Et in specie 42 renuntiationis t̄ priuilegij, quod non noceat alteri quam renuntianti declatau in dicta præsumpt. 41. numero quinto post Felina in dicto cap. cum accessissent numero 28. versic. hanc regulam. Et ad rem confert quod egredie post multos tradit Decius in eodem capit. Cum accessissent numero 18. priuilegio vñiversitati concessio non dici extinctum, & sublatum contraveniente & renuntiatio facta ab uno; qui alij suo facto prædicare non potuit. Sic & nostro in easu priuilegij hoc ciuitatis concessum his descendantibus, qui vñiversitatem quandam constitunnt, tolli non potuit contraveniente sive renuntiatio di- et dom. Thomasinæ.

Respondetur secundum, quod immo dicta D. Thomasina non dicitur fecisse aliquem actum contrarium ipsi priuilegio, quia & si nupst extero & Foresi, attamen ei non dedit bona sua in donem, sive nullum 43 dominium t̄ dictorum bonorum in eum transtulit, quo catu cessaat dispositio dicti statuti Mediolani cap. 310. Nulla mulier, sicuti hoc ipsum statutum declarat Baldus in consil. 357. Nulla mulier colum. 1. ver. modò videamus lib. 1. Sic & super omnino simili statuto Laudensi incipiente, Nulla mulier, respondit Calcanus in consilio 3. num. 21. in fine, & numer. 22. Cui in consil. subsequenti numero tertio subscriptis Jacobus Puteus.

44 Quarto, obiecti posse videtur, quod priuilegium t̄ tollitur & extinguitur per non vñus l. 1. C. de nondinis, & tradunt per multi, quos concessi in dicta præsumpt. 41. in fine, quibus accedit Decianus in consil. 2. nu. 125. lib. 2. & Alba in consil. 111. nu. 22. & nu. 33. lib. 1. Atqui D. Thomasina cursu decenni vña non est dicto ciuitatis priuilegio. Ergo priuilegium dicitur sub latu & extinctum.

Tomus Duodecimus.

Respondetur primò, quod immo ipsa dom. Thomasina via sepe fuit priuilegio dictæ ciuitatis, cum semper possedit dicta bona Pozzoli & pro eis onera alijs oppidanis sustinet.

Respondetur secundum, admisso citra ueri prædictum, quod dom. Thomasina ob suum non usum sibi præiudicauerit, non tamē dicitur præiudicasse filijs, & descendantibus suis, quibus ciuitas quæ sita fuit, non ipsius dom. Thomasina facta, sed prouidentia domini dominici eius avi patrini.

Secunda est conclusio, dominum dominicum, eiusque filios, & descendants descendantum, ex priuilegio ipsius ciuitatis fuisse, esseque obligatos atque ita teneri sustinere onera pro bonis a te acquisitis & acquirendis. Ita enim clarè legitur in dicto priuilegio. Volumus tamen eos teneri ad onera pro bonis que habent, & in futurum habebunt, prout alij ciues, & quod per prædicta nullatenus derogetur alicui cōmuni collegio vñiversitati, aut singulari personæ, cum quibus ipse dom. dominicus, & sui ut supra onera sustine re tenentur pro bonis haec tenus acquisitiis, quia pro p̄ dictis volumus eos teneri, ac si præsens ciuitas facta non esset &c. Et quidem hoc conuenit ac consentaneum est, iuri communii, quo sanctum est, ciues & Oppidanos teneri ferre, soluere quæ onera, tam personalia, quam realia, quæ pro bonis ab eis possestis vel à Principe, vel ab vñiversitate ipsa iuste sunt imposta leg. assumpcio. §. filius ff. ad municip. de incolis, vlt. C. de municip. orig. lib. 10. & l. vñica. C. de male, & in quo loco lib. 11. & illis in locis doctores, ciues & 45 enim creatus acceptando ciuitatem dicitur se oblitterare pro oneribus ciuitatis, etiam si ea ignoret, ut tradunt Castren. in l. si dico. ff. de acquire. hered. & Bossius in Tract. Causatum criminalium in tit. de Principe numer. 361. prop̄ medium. Quinimo, à fortiori dicitur exterosque aliqui habitantes tenere soluere, & præstare onera realia pro bonis a se in Ciuitate, vel Oppido possesta. Ita sane responderunt Alexander. in consilio 68. numero duodecimo libro secundo, in consilio 52. columnæ secunda numero 6. lib. quinto & in consilio 148. numero primo libro sexto, Corneus in consilio 194. numero 5. libro 4. Iason in consilio 83. in fine lib. 3. Decius in consil. 694. numero 6. Curtius junior in consil. 60. num. 2. & numer. 18. in consilio 61. numero 5. & num. 8. & in consil. 68. numero 4. & 5. & Natta in consil. 389. numero 4. lib. 2. Et huius quidem traditionis ea est ratio, quia sicuti ex exteriori & Foresi sentiunt commodum & utilitatem fructuum, quos ex prædictis illis percipiunt, ita pariter & aquitati naturali conuenit, ut sentiat in commodum collectarum, quæ prædictis imponuntur, iuxta regulam. l. secundum naturam. ff. de reg. iuris. Et accedit quod Forensis iste acquirendo prædia in loco, & ea collēdo, & fructus percipiendo dicitur quodmodo suo factio se obligare pro collectis & oneribus, quæ eo in loco imponuntur, ut respondit Natta in dicto consilio 389. numero quinto & sexto post Baldum.

Tertia est conclusio, dominum dominicum eiusque filios & descendants ac descendantum descendentes creatos ciuius Mediolanensis non fuisse nec esse obligatos, atque ita non teneri ratione, & causa ipsius adeptæ. Ciuitati habitare personaliter in ipsa ciuitate Mediolani vel in eius dominio. Hæc conclusio vera demonstrari facile potest distinguendo, atque constituendo quatuor casus.

Primus quorum est, quando ciuius originarius vel priuilegio creatus habitat in ciuitate vel eius territorio, & onera realia, & personalia sustinet. Hoc casu qui nostro non conuenit, ciuius iste dicitur uerè & propriæ ciuius, sicuti admittunt interpres omnes, & præsens illi qui à fortiori affirmant, ciuem dicitur illum

illum proprium qui non habitat, vel non sustinet onera, vt dicemus infra in tertio & quarto casu. Idem sentiunt illi quos in sequenti casu referant a censu contrario, dum scribunt Ciuem non dici qui non habitat in Ciuitate nec eius onera sustinet, sed in specie quod 48 est proprietate Ciuis + dicatur qui habitat in Ciuitate & onera sustinet, respondit Decius in consil. 283. numero 10. in fine, quem fecutus est Decianus in consil. 44. numero 62. lib. 4.

Secundus est casus praecedenti omnino contrarius, quando scilicet originarius vel creatus non habitat in Ciuitate, nec ipsius ciuitatis onera sustinet. Hoc casu qui nostro pariter non adaptatur, Ciuius iste, non est proprius ciuis, & ob id ciuitatis honoribus, & commodis, gaudere non potest, nec damna & incommoda ferre & pati non debet. Ita inter alios tradit Bart. in tract. de represalijs in secunda quæstione septima quæstionis principalis, Cum inquit repræsalias concessas contra ciues exerceri non posse contra ciuem habitatæ extra ciuitatem, & non sustinentem eius onera, nec per se nec p. alium, & Bartolum fecutus sunt Socinus senior in rubr. ff. soluto matrimonio num. 27. & in consil. 292. numero 4. lib. 2. Ruinus in consil. 200. numero 12. lib. 2. & in consil. 120. numero 7. libr. 4. Rubeus in consilio 77. in fine, & Rolandus in consilio 79. numero 39. libr. 3.

Tertius est casus, quod Ciuis originarius, vel creatus habitat in ciuitate sed onera non sustinet. Hoc casu qui nostro non conuenit, vt ex subsequenti intelligimus, non dicitur iste proprius ciuis secundum Baldum in consil. 445. Quatuor ad propositum colum. vlt. versi. præterea libr. 4. cuius verba hæc sunt. Præterea cum non teneantur ad munera, non sunt merè & verè subdit. leg. i. ff. ad municip. & si ibi habent latè, & domicilium. Idem sensit ipse Baldus in leg. si non specifici numer. 6. C. de testa. Cum dixit ciues + cognosci ex munieribus & honoribus. l. ciues. C. de incolis libr. 10. & ob id (inquit Baldus) quando ciuis non vocatur ad honores, & munera, propriè ciuis dici non potest, cum non trahatur vt ciuis, nec re talis est, Baldum, secuti sunt Ruinus in consil. 112. numero 10. versi. tamen ad hoc colligitur libr. 5. & Cagnol. in leg. 2. in prin. numero 127. ff. de orig. iuriis & accedit Castrensis in consil. 424. numero 2. lib. 1. Altera fuit opinio quod immo iste dicitur proprius ciuis. Huius opinionis fuit Bartolus in l. 1. numero 17. ff. ad municip. cum dixit ciuem + dici eum, qui habitat licet onera non sustineat, & Bartolus fecutus est, Alex. in consil. 157. numero 13. in fine lib. 2. Ita quoque de eadem facti specie interrogati responderunt Decianus in consil. 44. numero 58. lib. 4. & Cephalus in consil. 451. numero 104. & nu. 114. versi. sexto etiam lib. 4.

Tertia fuit opinio lucæ de Pænna in l. Ciues colum. 2. versi. & nota quod Cod. de incolis libr. 10. qui dixit 53 hunc ciuem + habitantem in ciuitate & eius onera non sustinent, dici posse ciuem largo modo. Quæ quidem opinio, in dispositione & actu favorabile vt in casu nostro, vt dicemus infra, admitti potest, ex his, quæ respondit Ruinus in consil. 112. numero 13. lib. 5. de quo in subsequenti casu.

Quartus est casus, quando ciuis + originarius vel creatus sustinet quidem onera in Ciuitate, sed tamen in ea non habitat. Hoc in casu qui nostro conuenit, dicitur iste proprius ciuis, cum ad essentiam + Ciuitatis non requiratur habitat in ipsamet ciuitate. Ita sensit Bartolus in Tract. de represalijs in septima quæstione principalis num. 2. & num. 3. & manifestius in l. vlt. §. idem rescripsit, il. 2. numero ff. ad municip. quem sic declarat Ruinus in consil. 112. numero 10. lib. 5. Idem respondit Alexan. in consil. 157. numero 13. lib. 2. quem fecutus est. Afflictus in decisi. 384. numero 14. idem con-

suluit Rubeus in consil. 77. in fine, qui sic intellexit loqui Bartolum in dicta. quæst. 7. num. 2. & horum quidem opinio, que & mihi placet, vel ea ratione satis solidâ probatur quod sicuti quis plura habere potest domicilia. l. habeo & l. assumpto. §. utris prudentibus. ff. ad municip. & l. ciues. C. de incolis lib. 10. & ibid. doctores, & respondit Decius in consil. 284. numero 11. Ita quoque potest quis esse ciuius duarum Ciuitatum, sicuti sensit Accursius in dicta. le. ciues in uerbo ad lectio. prope finem, & ibidem manifeste Lucas a Penna col. 2. & Ioannes a Platea num. 4. At qui nemo potest eodem tempore & continuo habitare duobus in locis. Ergo ciuius dicitur propriè, etiam si non habitat in Ciuitate, alioqui vel vnius, vel alterius ciuius esse non posset. Quæ ratione Plotus iu. consil. 19. numer. 39. respondit 56 in specie nouæ constitutionis + huius Dominij in titu. de penis. §. Collegijs prohibentis alienari immobiliam in forensem, non habere locū in ciue originario, habitante extra hoc Dominum, vt puta Romæ vel Venetijs. Et si Egidius Bossius in tract. causarum Criminum in titu. de pñis numer. 43. in fine, dixit senatum hunc nostrum seruare, vt in solum originarium non possit fieri alienatio. Quarum quidem contrarie assertiones conciliari sic possunt, quod Plotus loquatur, quando originarius alibi habitans pro alijs bonis a se in hoc Dominio possessis sustinet onera. Bossius vero quando non sustinet. Quæ conciliatio satis egregie probatur in individuo personæ Diuus Thomas, qua Excellentissimus ipse senatus sciens eam ciuem Mediolanensem vt diximus supra, creatam, & pro multis immobiliis a se in hoc Dominio possessis sustinere onera, & Genuæ habitare, declarauit anno 1600. die 13. Ianuarij posse acquirere à Francisco scopo immobilia sita in Oppido Pozzoli Formigari sui feudi, de quo supra. Et accedit quod in 57 casu nostro versamur in favorabilibus, nempe in ciuitate concessa Principis beneficio, quod favorabile esse, & largam recipere inter pretationem leg. beneficium ff. de constitut. princip. ubi latè laton num. Porro in favorabilibus + sufficit, quod adsit vnum ex duobus alioqui copulatis, vt tradunt Bartolus in leg. is qui dicens. §. vtrum ff. de rebus dubijs, et Baldus in l. qui hæred. ff. de conditione institut. cum ergo ad hoc ut quis sine controvæchia dicatur uere & propriè 59 Ciuis + requiratur, quod habitet & onera sustineat, ut diximus supra in primo casu, sequitur dicendum quod in casu nostro sufficiat sustinere onera. Ita in specie Porro in favorabilibus + sufficit, quod adsit vnum ex duobus alioqui copulatis, vt tradunt Bartolus in leg. is qui dicens. §. vtrum ff. de rebus dubijs, et Baldus in l. qui hæred. ff. de conditione institut. cum ergo ad hoc ut quis sine controvæchia dicatur uere & propriè 59 Ciuis + requiratur, quod habitet & onera sustineat, ut diximus supra in primo casu, sequitur dicendum quod in casu nostro sufficiat sustinere onera. Ita in specie

ex

ex Castrensi & Aretino in l. si duo in ultimo notab. ff. de acq. hæred. ac Barto. & Imola in l. quidam Cum filium. ff. de verb. oblig. dixit, Ciuem + dici eum, qui est particeps onerum, & honorum ipsius Ciuitatis. Et Decianus prius idem ex Aristotele, quem referunt, scribunt Cagnolus, in l. 2. in prin. nu. 127. ff. de orig. iuriis & ibidem Corasius in § eo tempore nu. 8.

Respondetur, quod duo in fine possunt considerari, honor & onus. Honor positus, est in voluntate ipsius ciuius, qui se vult honorem, & dignitatem consequi in ciuitate in ea esse cōmemorari debet, vt si statuto cautiū est, quod quotannis elegantur aliqui ciues, qui sint Decuriones, vel certarum causarum judices, ciuius hoc casu dici debet qui habitat in ipsa ciuitate, Ita in 61 telligeret + Aristotelem & alios loquentes de ciue, quem eum esse dicunt, qui habilis est ad honores, onus verò non est positum in voluntate; sed in necessitate ciuius, cum velit nolit, ferre illud debet. Hoc ferre potest, & si in ciuitate non habitat. Cum ratione bonorum sustinet onera aquæ ac alijs habitantes, sicuti supra suo loco declarauimus.

Secondo obiecti posse videtur quod scribit Boerius, in q. 272. nume. 2. auctoritate Bartoli, & Alberici in l. Cum delationis §. Sabinus, ff. de fundo instruendo instrumentoque legato: ciuem tunc fieri commodis & priuilegijs ciuitatis, quando habitat in ipsa ciuitate pro maiori parte anni.

Respondetur, Bartolus in dicto §. Sabinus, solum scriptum reliquie, quod si statutum dicit, quod quicunque habitauerit per tot annos, sit ciuius, intelligitur si pro maiori parte habitasse constiterit, atque ita traditio hæc nihil ad rem nostram pertinet. Albericus verò non affirmat quod refert Boerius, sed dubitat, immo contrarium sentit, dum obiectit tex. l. ciues. C. de incolis lib. 10. & illi responderet.

Tertiù adduci posse videtur respōsum Baldi in cōs. 456. sfera origine colum. vlt. versi. præterea quin statutum, lib. 1. Cum dixit, statutum loquens de ciuib⁹ intelligi de perpetuo habitantibus.

Respondeatur, Baldum loqui in dispositionem statutum quod strictam recipit interpretationem, vt in specie decidit Boer. in q. 13. nu. 24. dum post alios dixit, statutum + mentionem faciens ciuius intelligi de originario ex quo statutum strictè interpretatur. Diversum est in dispositione feueribili large interpretanda, vt in casu nostro, sicuti diximus supra ex Ruino in consilio 112. numero 13. libro 5. Præterea dicimus iura & auctoritates adductas, à Baldo adductas non probant eius traditionem.

Quarto dubitationem videtur & illud facete, quod ciuius + ex priuilegio, qui domicilium Mediolani non habet, dicitur non subditus vt tradunt glo. in Clem. l. in verbis, subditos, de foro compet. Alex. in consilio 34. num. 5. lib. 5. Berreta in consil. 48. num. 2. & Riminaldus iunior in consil. 353. num. 62. lib. 4. & in specie nostra Bossius in tract. causarum criminalium in titu. de penis nu. 43. propè finem, versi. & quia dixi, & Plotus in consil. 19. nu. 4. Et propterea in hunc non subditum alienari non possunt immobilia, sicuti sanctum est noua constitutione huius Dominij, titu. de penis. §. Collegijs.

Respondetur, subditum + dici duobus modis, & causis, nempe causa originis & accidentis, sicuti responderunt Socini senior in consil. 20. Socini. iunior in consil. 36. nu. 8. lib. 3. & Natta in consil. 4. nu. 1. lib. 1. quos sequuntur sum in consil. 602. nu. 59. lib. 6. Quid ratione originis dicatur quis subditus, præter Socinos & natam affirmant Abbas in cap. cum proposuisti in primo nobis de foro compet. Bossius in tract. causarum criminalium in titu. de penis nu. 43. versi. Non omitto tamē.

Quinto dubium mouere videtur ordinatio 65 Excellentissimi Senatus edita anno 1534. die 2. Ianuarij, quæ sanctum est, neminem exterum vocari posse ciuem à Ciuitate Dominij habente facultatem creandi ciues, vt acquirere possit immobilia inconsulto ipso senatu, qui ea ratione narrata in ipsius ordinationis

præ-